

Συνεισφορά του Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα 2021-2027 στην Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης

Το πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027» είναι ο **μεγαλύτερος συνεισφορέας της Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (ΕΣΕΕ)** και περιλαμβάνει **σημαντικές προγραμματικές προβλέψεις**, όπως **διακριτή Προτεραιότητα (1)** για την ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας με συνεισφορά εξ' ολοκλήρου στην ΕΣΕΕ, χρηματοδότηση δράσεων ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ (Προτεραιότητα 2/ΕΣ 1.3) **κατά προτεραιότητα στους τομείς της ΕΣΕΕ** (πρόβλεψη που επιτυγχάνεται αποτελεσματικά μέσω της χρήσης βαθμολογούμενων κριτηρίων επιλογής πράξεων RIS3 στις συναφείς προσκλήσεις), χρηματοδότηση δράσεων για την ανάπτυξη **δεξιοτήτων έξυπνης εξειδίκευσης** με Ειδικό Στόχο που περιλαμβάνεται αποκλειστικά στο Πρόγραμμα.

Πράξεις στρατηγικής σημασίας που έχουν ήδη ενεργοποιηθεί (Ερευνώ Καινοτομώ, EQUIFUND II) αλλά και μεγάλες προσκλήσεις κρατικών ενισχύσεων του Προγράμματος σε υλοποίηση (πχ Ενίσχυση της ίδρυσης και λειτουργίας νέων ΜΜΕ, και τουριστικών ΜΜΕ) έχουν σημαντική και μετρήσιμη συνεισφορά στις προτεραιότητες της ΕΣΕΕ.

Για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής αυτής συνεισφοράς **στο επίπεδο της εφαρμογής, ειδικά κριτήρια επιλογής πράξεων** (εγκεκριμένα από την ΕπιΠΑ) αξιοποιήθηκαν συστηματικά κατά την διαδικασία πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για χρηματοδότηση τα έτη 2023 και 2024, ενώ από το 2022 συστάθηκε διακριτή Μονάδα στην ΕΥΔ του Προγράμματος με αρμοδιότητα την συστηματική αξιολόγηση και παρακολούθηση της πορείας του Προγράμματος στο πλαίσιο της ΕΣΕΕ. Στο πλαίσιο, αυτό από την διεξαγωγή της 2^{ης} Επιτροπής Παρακολούθησης, υλοποιήθηκαν από την ΕΥΔ σχετικές ενέργειες για:

- Την έκδοση δέκα (10) νέων προσκλήσεων με άμεση συνεισφορά στην ΕΣΕΕ (και την έκδοση 3 πρόσθετων εντός του 2024 με συνεισφορά στην ΕΣΕΕ βάσει προγραμματισμού προσκλήσεων).
- Την παρακολούθηση και αξιολόγηση της συνεισφοράς του Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα 2021-2027 στην Εθνική Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης, την ενσωμάτωση της διάστασης RIS3 στην λειτουργία της παρακολούθησης του Προγράμματος, την βελτίωση της ποιότητας και πληρότητας των τηρούμενων δεδομένων ως προς την RIS., την συνεισφορά στην 1η έκθεση παρακολούθησης της ΕΣΕΕ με δεδομένα του Προγράμματος (ΜΟΝΕΣΕΕ, Ιούνιος 2024).
- Την οριζόντια υποστήριξη της διαδικασίας αξιολόγησης αιτήσεων κρατικών ενισχύσεων ως προς τις απαιτήσεις για την ΕΣΕΕ (Προσκλήσεις 06ΚΕ, 07ΚΕ ενίσχυσης και λειτουργίας νέων ΜΜΕ).
- Την ωρίμανση δράσεων του Ειδικού Στόχου 1.iv ΕΤΠΑ.

Για τις ανάγκες της παρακολούθησης η ΕΥΔ εφαρμόζει μία νέα **μεθοδολογία χαρακτηρισμού προσκλήσεων/πράξεων ως προς την συνεισφορά στην ΕΣΕΕ βασισμένη σε αντικειμενικά δεδομένα**, όπως η εφαρμογή κατάλληλων κριτηρίων επιλογής RIS3. Βάσει αυτής προκύπτει ότι :

-Το έτος 2023, επτά προσκλήσεις του ΕΤΠΑ συνολικού ύψους 1,1 δισ. ευρώ στήριξαν τις προτεραιότητες της έξυπνης εξειδίκευσης (προσκλήσεις για ανάπτυξη καινοτομιών στον τομέα των μπαταριών λιθίου για τον κλάδο της αποθήκευσης ενέργειας, ανάπτυξη δικτύου των Ευρωπαϊκών Κόμβων Ψηφιακής Καινοτομίας, η δέσμη δράσεων Πράσινης μετάβασης ΜΜΕ, προσκλήσεις για την Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και νέων τουριστικών επιχειρήσεων) περιλαμβανομένων και των σημαντικών προσκλήσεων κρατικών ενισχύσεων της Προτεραιότητας 2.

-Το έτος 2024, έντεκα προσκλήσεις του ΕΤΠΑ συνολικού ύψους 518,7 εκ. ευρώ στηρίζουν τις προτεραιότητες της έξυπνης εξειδίκευσης. Ειδικότερα, εκδόθηκαν συναφείς προσκλήσεις για το Ταμείο Επιχειρηματικών Συμμετοχών (EquiFund II), το «Ερευνώ – Καινοτομώ», προσκλήσεις Διμερούς Επιστημονικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας, Ανάπτυξη καινοτομιών στον τομέα της μικροηλεκτρονικής, τα Δίκτυα Μονάδων/Γραφείων Μεταφοράς Τεχνολογίας, ενώ υπό έκδοση (βάσει προγραμματισμού προσκλήσεων) είναι το Ταμείο Πατεντών, η Συμμετοχή στις Ευρωπαϊκές Συγχρηματοδοτούμενες Συμπράξεις Έρευνας και Καινοτομίας του Ορίζοντα Ευρώπη και τα Κέντρα Ικανοτήτων.

Μέσω των ανωτέρω εξυπηρετούνται και οι οκτώ τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ (βλ. πίνακα 1 κατωτέρω. Αναλυτικά δεδομένα περιλαμβάνονται και στην 1η έκθεση παρακολούθησης της ΕΣΕΕ/MONEΣΕΕ, Ιούνιος 2024).

Πίνακας 1.: Εξυπηρέτηση των τομέων προτεραιότητας της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης στο Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα από εκδοθείσες προσκλήσεις.

Ειδικός Στόχος	Πρόσκληση	Τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ που εξυπηρετούνται
1.1 ΕΤΠΑ Ανάπτυξη και ενίσχυση των δυνατοτήτων της έρευνας και της καινοτομίας και την αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών	Ανάπτυξη καινοτομιών στον τομέα των μπαταριών λιθίου για τον κλάδο της αποθήκευσης ενέργειας (004)	07-ΑΕΝΕ: Αειφόρος Ενέργεια
	Ερευνώ – Καινοτομώ (08ΚΕ)	Όλοι οι τομείς της ΕΣΕΕ
	Ταμείο Επιχειρηματικών Συμμετοχών II - EQUIFUND II (012)	01-ΒΥΚΑ: Υλικά - Κατασκευές και Βιομηχανία 03-ΑΓΡ: Αγροδιατροφική Αλυσίδα 04-ΠΒΚΟ: Περιβάλλον - Κυκλική Οικονομία 05-ΒΥΦΑ: Βιοεπιστήμες - Υγεία και Φάρμακα 07-ΑΕΝΕ: Αειφόρος Ενέργεια 08-ΨΤΕ: Ψηφιακές Τεχνολογίες
	Διμερής Επιστημονική και Τεχνολογική Συνεργασία Ελλάδας – Γερμανίας» του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» ΕΣΠΑ 2021 – 2027 (010ΚΕ)	07-ΑΕΝΕ: Αειφόρος Ενέργεια 01-ΒΥΚΑ: Υλικά - Κατασκευές και Βιομηχανία
	Ανάπτυξη καινοτομιών στον τομέα της μικροηλεκτρονικής (014)	08-ΨΤΕ: Ψηφιακές Τεχνολογίες
	Διμερής Επιστημονική και Τεχνολογική Συνεργασία Ελλάδας – Κίνας» του Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» ΕΣΠΑ 2021 – 2027 (012ΚΕ)	07-ΑΕΝΕ: Αειφόρος Ενέργεια 01-ΒΥΚΑ: Υλικά - Κατασκευές και Βιομηχανία
	Διμερής Επιστημονική και Τεχνολογική Συνεργασία Ελλάδας – Κύπρου (09ΚΕ)	03-ΑΓΡ: Αγροδιατροφική Αλυσίδα 05-ΒΥΦΑ: Βιοεπιστήμες - Υγεία και Φάρμακα 06-ΜΕΑ: Μεταφορές - Εφοδιαστική Αλυσίδα 07-ΑΕΝΕ: Αειφόρος Ενέργεια
	Πράσινο νησί (Β φάση, 018)	07-ΑΕΝΕ: Αειφόρος Ενέργεια
	Δίκτυα Μονάδων/Γραφείων Μεταφοράς Τεχνολογίας (017)	Όλοι οι τομείς της ΕΣΕΕ
1.2 ΕΤΠΑ Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές	Ανάπτυξη Δικτύου των Ευρωπαϊκών Κόμβων Ψηφιακής Καινοτομίας που χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη» (006)	08-ΨΤΕ: Ψηφιακές Τεχνολογίες
	Ανάπτυξη Δικτύου των Ευρωπαϊκών Κόμβων Ψηφιακής Καινοτομίας που έχουν λάβει Σφραγίδα Αριστείας από το Πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη» (007)	08-ΨΤΕ: Ψηφιακές Τεχνολογίες
1.3 ΕΤΠΑ	Πράσινος Μετασχηματισμός ΜμΕ (04ΚΕ)	Όλοι οι τομείς της ΕΣΕΕ
	Πράσινη Παραγωγική Επένδυση ΜμΕ (05ΚΕ)	Όλοι οι τομείς της ΕΣΕΕ

Ειδικός Στόχος	Πρόσκληση	Τομείς προτεραιότητας της ΕΣΕΕ που εξυπηρετούνται
Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων	Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (07ΚΕ)	Όλοι οι τομείς της ΕΣΕΕ (εκτός υποτομέα Τουρισμού)
	Ενίσχυση της Ίδρυσης και Λειτουργίας Νέων Μικρομεσαίων Τουριστικών Επιχειρήσεων (06ΚΕ)	02-ΤΔΠ: Τουρισμός - Πολιτισμός - Δημοιοργικές Βιομηχανίες 04-ΠΒΚΟ: Περιβάλλον - Κυκλική Οικονομία 07-ΑΕΝΕ: Αειφόρος Ενέργεια 08-ΨΤΕ: Ψηφιακές Τεχνολογίες
4.4 ΕΚΤ+ Προώθηση της προσαρμογής εργαζομένων, επιχειρήσεων και επιχειρηματιών στην αλλαγή, της ενεργού και υγιούς γήρανσης, καθώς και ενός υγιεινού και καλά προσαρμοσμένου περιβάλλοντος εργασίας που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία	Εκσυγχρονισμός υπηρεσιών στήριξης Επιχειρήσεων (008)	Όλοι οι τομείς της ΕΣΕΕ (έμμεση ωφέλεια)

Πηγή: Μονάδα Α.3, Αξιολόγησης και παρακολούθησης της πορείας του προγράμματος στο πλαίσιο της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης. ΕΥΔ Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα 2021-2027»

Ειδικά για την πορεία ενεργοποίησης του ειδικού στόχου 1.4 ΕΤΠΑ σημειώνονται τα εξής: Ο μηχανισμός προσδιορισμού των προτεραιοτήτων για δεξιότητες RIS3 από το ΕΤΠΑ είναι η διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης (ΔΕΑ). Για την ωρίμανση των συναφών δράσεων του Ειδικού στόχου 1.iv ΕΤΠΑ 'Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα' (προτεραιότητα 1 του Προγράμματος) και την έκδοση προσκλήσεων το 2025-2026 θα διεξαχθεί ένας **νέος κύκλος της Διαδικασίας Επιχειρηματικής Ανακάλυψης σε εθνικό επίπεδο με αποκλειστική στόχευση στις δεξιότητες έξυπνης εξειδίκευσης** (αρχές του 2025) μέσω των 8 πλατφορμών καινοτομίας της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Καινοτομίας σε συνεργασία με την Μονάδα Προγραμματισμού, Συντονισμού & Παρακολούθησης της ΕΣΕΕ και την ΓΓΒ. Για τις ανάγκες οριζόντιας στήριξης όλων των εμπλεκόμενων φορέων έχει ήδη ανατεθεί το έργο «Παροχή υπηρεσιών υποστήριξης από εξειδικευμένο Τεχνικό Σύμβουλο για την ανάπτυξη δεξιοτήτων έξυπνης εξειδίκευσης, βιομηχανικής μετάβασης και επιχειρηματικότητας, στο πλαίσιο του προγράμματος Ανταγωνιστικότητα 2021-2027» (Οκτώβριος 2024-Απρίλιος 2025). Στο πλαίσιο αυτό θα διασφαλισθεί η συνεκτικότητα των δράσεων με την Εθνική στρατηγική δεξιοτήτων καθώς και η κάλυψη των συναφών αναγκών των Περιφερειών (όπως αυτές αποτυπώνονται στα αποτελέσματα των σχετικών ΔΕΑ).